

Q U Æ S T I O M E D I C A .

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE
discutienda in Scholis Medicorum die Jovis 8. Januarii.

M. PETRO POURRET, unici Regis Fratrís Medico
ordinario, Doctore Medico, Præfide.

An venæ sectio jugulat in apoplexia?

I.

CEREBRUM, sensus, motus, rationis, imaginationis, & memoriæ sedes ac
domicilium, homini, expresso divinitatis simulachro, & naturæ delictis, quàm
cæteris animantibus, amplius & præstantius datum est, mirabili partium tex-
tura, & varietate concinnatum, innumerisque arteriarum rivulis irrigatum, à corde
microcosmi fonte, vitæque scaturigine suppeditatis. Quæ dum sese tortuoso piæ matris
fulcimento, in penitissimas cerebri partes insinuant, huic convenientem alimoniam, &
vitam liberaliter largiuntur, ubertate nectaris arteriosi, & spirituum vitalium, in sini-
stro cordis sinu, nativi caloris foco, benefico respirationis usu, aëris mistura genitorum,
materiamque eudendis animalibus spiritibus aptam subministrant, aëris per nares inspi-
rati opera: quibus veluti tot radiis, coruscans anima, universum, momento temporis,
irradiat corpus, ad sensum & motum singularum corporis partium, extra cerebri limi-
tes, & ad principes edendas functiones, intra cerebri cancellos. Naturalis hæc, factæ
hujus palladis arcis, metropolis frigidi humidi & glutinosi, perturbatur æconomia, plu-
ribus quibus obnoxia est morbis, iisque gravioribus, quo optimi corruptio pessima au-
dit. Inter quos non raro grassantur, omnesque tam nobilis foetæ immortalis, obscu-
rant, & concurrunt facultates, affectus soporosi, coma, Lethargus, Carus, catoche,
& apoplexia; quorum omnium causa, morbus similis, communis, organicus, po-
tissima verò obstructio liberum præpediens spirituum vitalium comæatum, à corde
ad cerebrum, & animalium à cerebro ad inferiores partes.

II.

CATAPHORICI isti capitis affectus non leviter inter se discrepant, licet ab
iisdem, aut similibus epascantur causis. Coma seu cataphora phantasie infirmæ
symptoma est in actione imminuta sensus communis, qui torpens spiritus animales ad
externos sensus, non nisi ægrè diffundi sinit, nec ab iis accepta agnoscit ac dijudicar ob-
jecta; suumque debet ortum vaporum aut humori crasso. Coma duplex, somniferum quod
simplex est, à difficili expergefactione, in quo pendula æger dormit mandibula; aliud vi-
gil & compositum à pituita & bile in cerebro congestis; quarum mistione monstrum bi-
ceps nascitur, typhomania, quasi attonita infania, qua ratione fuit soporatus hermocra-
tes; dignoscitur dormienti impotentia, jactatione, & delirio; utriusque comatis com-
mune est oculis, veluti somno adissimulo connivere. Lethargus sopor est inexpugnabilis
cum febre lenta, celeri oblivione, & delirio, à pituita excrementitia, aut pituitoso san-

guine, intra cerebri substantiam putrescentibus. Carus apoplexiæ anteambulo atque præ-
ludium, sopor gravis est & profundus, qui sensum motumque admit, libera respiratione,
quo uno distinguitur ab apoplexia, nec in paralysem definit. Oritur ab intemperie frigida
& humida calorem nativum obruente, stuporem, & animi ignaviam inducente, ab acta-
tione ventriculorum cerebri, obductione, oppensione, vel conniventia, interdum à cras-
sis ad caput halitibus elatis, à fumo carbonum, ab odore quandoque & fragrantia, ut de
fabæis profertur, à musto consimile accersitur malum, ab ictu, ut male admoto trepano,
alius impressio modiolò: ita ut ex attritu ossium ventriculi potissimum antici oppriman-
tur: unde à capitis ictu, stupor malum, & quorum cerebrum concussum aliqua ex causa
est, eos repente obmutescere necesse est. Accidit & musculorum temporum compressione,
aut phlegmone. Catoche seu catalepsis, subita quædam est detentio seu occupatio animæ
& corporis, qua qui corripitur derepentè in illo permanet habitu, quo correptus est; ita
ut symptoma sit in sensuum exteriorum & interiorum, tactus potissimum, ac volunta-
rii motus abolitione, excepta respiratione: imò præcipua huius symptomatis idæa in re-
pentina immobilitate & aphonia, cum oculorum inconniventia sita est, à congelatione, &
spirituum immobilitate, quam vapor quidam figens invexit, sic cataleptici aperti oculis
cernere videntur, ut qui per nives in alpihus obriguerunt.

III.

ΑΠΟΠΛΗΞΙΑ *ἀπὸ τοῦ ἀποπλύνειν* à percutiendi nomen habet, quod mens eo morbo
concutiatur, & percussa velut jaceat & intercipiatur. Qui enim ea corripimur,
veluti syderati, de cælo percussi, & fulmine tacti corruunt, nullisque mali indicii, præ-
currentibus, repente concidunt, quasi *ἐκπαι* patiantur solo spiritu & pulsù à mortuis
distinguntur. Apoplexia est, repentina sensus, motus, omniumque animalium, & prin-
cipum functionum privatio, quod idem est ac, mentis & universi corporis syderatio,
æ resolutio, ab interceptione spirituum. Distinguitur ab epilepsia, in qua non abole-
tur, sed depravatur facultatis animalis motus, & à syncope; in qua pulsus languet, aut
nullus percipitur. Triplex est, maxima seu acutissima, in qua derepentè totum corpus
sensu motu, & spirandi munere caret, ac proinde vita, cum viventem respirare necesse
sit, quæ statim jugulat, & subita morte perimit. Altera fortis, in qua respirant ægri,
cum magna vi, quæ aliquas dat viræ Inducias, brevi ægros interemptura, maximè si cum
stertore spuma circa os apparuerit. Tertia, à superiorum comparatione debilis à qua,
licet non ita difficilem animam ducant apoplectici, pauci tamen evadunt, quos æquus
amavit Juppiter, nec nisi hæredes paralyseos, longorumque morborum, excoisso naturæ
& artis ope, cerebri humore in partes vicarias, spinalem medullam, & nervorum origi-
nem. Plurima, huic malo occasionem præbent: ut alimenta polytrophia, habitus athle-
ticus, periculi plenus, nisi sanguinis missione solvatur quam primum, ingluvies, crudi-
tas, vita deses, somnus, qui, licet dono divum gratissimus, alternas repararet vigilias, si
tertiam vitæ partem excedat, cerebrum gravat excrementis, sicut vinum, liberalius epo-
tum, fumis & vaporibus. Insignis qualibet evacuatio, præter naturæ leges seminis, &
sanguinis. Suppressio sollemnis evacuationis, ut urinæ, cujus in cerebrum refluxus, mul-
toties eam peperit, sicut hæmorrhoidum, cataminion, lochyorum, hæmorrhagias. A quibus
omnibus, sobolescit apparatus morbosus, *ἐμπεριέχεται*, interna morbi hujus, causa.

IV.

OBSTRUCTIO, apoplexiam in cerebro parit, ex abundantia, sæpius, quando-
que ex vitiosa qualitate succorum, utraque vel separatim, vel simul: dum inter-
ceptis, vel compressis carotidibus arteriis, aut rete mirabili arteriosis, spiritus vitalis
aditum à corde ad cerebrum prohibetur, vel oclusis ventriculis, cerebri, nervorumque

principiis, & irrigata ejusdem substantia medullari, spiritus animalis intercipitur, & à cerebro, exitu præpeditur, ad organa sensus & motus, vel apertis sanguinis copia, fervore, impetu, aut disruptis vasis phlogosi laborans cerebrum inundat luxurians sanguis, ita ut ictus sanguinis incautos syderet, celeriterque suffocet. Qui si in minori copia in ventriculos effundatur, non illico vitam plerumque admittit: iisque, ut plurimum, observantur, faciei rubores, oculorum constantia, manuum porrectiones, dentium stridores, pulsus, maxillarum contractio, refrigeratio extremorum. Obstruuntur & ventriculi, ab humore pituitoso, seroso, melancholico, flatulento; à quibus, impeditis pariter ductibus, per quos fit libera, spirituum animalium diadosis ad inferiores partes, accidit aphonía; cui superveniens febris non parvam salutis spem adfert; inter causas non omittendus tumor coarctans. Huic ergo præcipi affectui, ejusque variis causis, ut occurrat vitæ medendi peritus, alter hominis Deus, sedulam adhibeat diligentiam, & festinanter *τὸν θεὸν κατέχει* administret, si quæ salus sperari possit, remedia scilicet tam gravi edomando affectui paria, quæ in tribus remediorum generibus posita sunt, avertentibus, discutientibus, & evacuantibus. A capite, tanti mali sede, avertunt, enemata acria, supitam, & sepultam naturæ, sub humorum pondere gementis, vim excitando, & humores desultorios, huc & illuc fluctuantes, revellendo. Cucurbitulæ, cum profundo scarificatione, humetis assignandæ: magna vesicatoria atque sternutatoria, seto in collo, cum frequenti traductione funiculi. Ligaturæ extremorum dolorificæ. Discutiunt pullis hieræ, aquæ cephalicæ, admotiones animalium, frictiones, concussiones & commotiones corporis, sal ori immissum. Odores graves, naturam excutientes, qualis ex spiritu ammoniaco paratur, & castoreo, cum aceto. Quæ omnia in præcipiti periculo recte fiunt, alias quærenda, quæ potiora sunt, quam dulci morte perire. Verùm si hygemonicis confectantur, præsidii catharsi, & venæ sectioni, levioris erunt armaturæ præsidia. Purgatio, in eadem pituitosa, serosa, melancholica, causas morbosas vacuat, & è longinquo trahit, ex vehementioribus instituenda, cathartici, vel emetici, aut misti utrisque; à quibus, manus non est removenda, donec, irriguum liberetur cerebrum, aut vires fatiscant, etiam in potu ordinario adhibenda. Vacuat tandem, phlebotomia, in apoplexia, semper, oppressis viribus, non exolutis, præmittenda purgationi. Hæc enim, inter remedia medicinæ palmaria principem locum tenet, sed quæ pro dolor, stuporis & insitiæ plena opinio, vulgi animos pervasit, piaculum esse apoplexiam venæsectione curare: à qua longè dissidet, optimus quisque medendi artifex. Is unam in ore habet venæsectionem, in sanguinea, multoties, celeriterque iterandam, quia periculum in mora, in aliis verò speciebus, illico inchoandam curationem ab hygemonico hoc præsidio, mittendumque in minori copia sanguinem proportionem plenitudinis, virium, temperamenti, ætatis, & sanguinis fluentis impetu.

V.

PHLEBOTOMIÆ celebrandæ, cum veræ indicationes sint, morbi magnitudo, & virium robor. Nemo inficias eat deberi illicò magnum, genetosum, & efficax præsidium, huic imminenti, & præsentī, magno, vehementi, peracuto morbo, breviter & periculosissimè sua percurrenti tempora, ut avertatur, & præcaveatur impendens malum, in præviis capitis doloribus, gravi in somnum propensione, stupore, vertigine, tintinnu aurium, incubo, segnitie, oblivione, voce tremula, aut imminuta, dentium stridore, paralyti, aliisque futuræ apoplexiæ signis, maxime, si huic affectui, sint opportuni, ut phletorici, brevis & angustæ cervicis. Præsentī vero apoplexiæ, ut percurentur præscribenda venæsectio, quæ vacuat, revellit à partibus affectis, derivat, aperit & solvit obstructionem, illius parentem, aut adjutricem causam, motum præternaturalem sanguinis, & humorum peccantium compescit, & frenat, calorem nativum penè obrutum &

4

suffocatum nimio pondere gravante, & ob interceptum spirituum effluvium, ventilat recreat, & corpus fluidum reddit, ad commodiorem catharsim citra taraxium ullam. Nec solum vena brachii, quæ plurimum, & velocissime, ex iis quæ principes sunt partibus, educit, tundenda: sed & saphæna, jugularis, vena aut arteria temporalis, ad revulsionem, & derivationem, eaque copia fundendus sanguis, quæ par sit vincendo morbo, inspecta secundum habitum, ætatem, plurius minorisve ratione. Hac arte levata, quæ corpus nostrum regit natura, prima morborum medicatrix, exonerataque parte oneris, quo velut sarcina, premitur reliquam materiam facilius vincit, & à vasis majoribus, regique sede, causas morbum committentes ad *periphæria* deducit, leviores morbum paritura, oclusas venarum & arteriarum scaturigines expedit, coherentes nætus & interclusam consensionem referat, putredinem, si quæ subit, inminuit, & nequam capiti laboranti insensibilis humor, minatur ruinam, tandem assequatur, feliciter avertit, nulla ætas, nulla regio hoc præsidium salutare respicit; cuius flabellatione temperatur peregrinus calor, humores obstruentes torrens, glutinans, & densans, ventilatur sanguis cum præcordiis, & cerebrum, quod spirameutorum obstructio præfocat, impensè recreatur, & levatur: sicque, depleto universo corpore, ejusque vasis patentibus, ut potè liberioribus & expeditioribus, cum *eupneia* humores excluduntur, purgationis ope, liberiorque redditur intricatorum spirituum excursus; ab hac verò corporis, humorumque temperie & plenioris aëris accessione, non potest jugulari apoplecticus, dum ductus & vasa quæ à copiosiori sanguine intumescabant, per idoneam sanguinis missionem, intra naturæ instituta, subsident, virtus autem sic unita fortior redditur ad humoris noxi exclusionem: quid plura: nonne hæmorrhoides, apoplecticis supervenientes, salutare, in naturæ operibus: sic arte, & consilio medici, naturæ, rectè agentis æmuli, facta detractio sanguinis in apoplexia, pace celsi dixerim, non occidit, sed liberat, ut ad hanc confugiendum sit tanquam ad sacram anchoram, quod in sanguinea, causam antecedentem & conjunctam tollat, & in aliis speciebus, depleat, ventilet, & revellat.

Ergo venæ sectio non jugulat in apoplexia.

Domini Doctores disputaturi.

*M. Carolus le Long.
M. Ludovicus Morin.
M. Petrus Lombard.*

*M. Philippus Matthæon.
M. Raymundus Finot.
M. Robertus Raoul.*

*M. Joannes de Bourges.
M. Michael de la Vigne.
M. Petrus Perrean.*

Proponebat Parisiis PONTIUS MAURIN, Parisinus,
Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1682.

P A R I S I I S,
Apud Franciscum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.